

VINEX 2.0

ZOWEL DE MEEST RECENTE PRIMOS-PROGNOSE ALS HET ONDERZOEK VAN HET EIB GEVEN AAN DAT TOT 2040 NOG EENS EEN MILJOEN NIEUWE WONINGEN NODIG ZIJN IN NEDERLAND. DIT IS GEBASEERD OP GEMIDDELDE PROGNOSES, DUS HET KUNNEN ER MINDER MAAR OOK MEER ZIJN. DAT STAAT OOK NOG LOS VAN VERVANGENDE NIEUWBOUW IN BESTAANDE WOONGEBIEDEN.

Een deel van die nieuwe woningen kan in bestaand stedelijk gebied, een deel zal daarbuiten komen. Over de verhoudingen zijn de experts het niet eens, over de noodzaak van nieuwe uitleg wel. Ik noem het PBL en de ondertekenaars van het Manifest Binnenstedelijk Bouwen als twee uitersten; 35 tot 75 procent respectievelijk en 10 tot 30 procent binnenstedelijk achten zij haalbaar.

Begin jaren negentig was de woningbehoefte vergelijkbaar. De centrale overheid stelde een Nota Ruimtelijke Ordening op (Vinex), waarbij zes ministeries integraal samenwerkten. Veelal onbekend is dat 3,15 miljard van de door het rijk opgebrachte 4,4 miljard euro werd geïnvesteerd in openbaar vervoer. Daarnaast is nog eens 172 miljoen besteed aan het aanpakken van vervuilde locaties dichtbij de stad. In woningbouw zelf, zowel in als nabij de bestaande stad, werd veel minder door het rijk geïnvesteerd. Met het afscheid van centraal ruimtelijk beleid en het Ministerie van VROM weten we zeker dat die succesvolle operatie in deze vorm geen vervolg krijgt. Maar voordat we (vaak slecht geïnformeerde) criticasters na-apen en roepen dat het in ieder geval anders moet dan tijdens de Vinex, zouden we nog eens goed moeten kijken naar de successen van dit centraal georganiseerde ruimtelijke beleid.

Veel kunnen we namelijk hergebruiken, van andere aspecten kunnen we leren. Zo hebben de afspraken met regio's groter dan individuele gemeenten goed gewerkt. Gestelde doelen zijn grotendeels gehaald en hebben zelfs meer woningen opgeleverd dan afgesproken. En de groei van de automobiliteit is op binnenstedelijke Vinexlocaties aantoonbaar teruggebracht. De roep om nieuwe regie op ons nationale ruimtelijke beleid klinkt steeds luider, maar wie moet dat doen?¹ Waarom het kind met het badwater weggooien? Waarom blijven we niet dicht bij de aanpak uit de tijd van onze vooralsnog laatste, meest succesvolle integrale planningsoperatie op de schaal van ons land: de Vinex?

Aangezien ook ten tijde van de Vinex de grootste investering werd gedaan door het toenmalige Ministerie van Verkeer en Waterstaat, is het wellicht helemaal geen gek idee om, bij gebrek aan een Ministerie voor Ruimtelijke Ordening, het huidige Ministerie van Infrastructuur en Milieu een hernieuwde vorm van regie te geven en primair te laten zorgen voor het op orde brengen van alle benodigde (duurzame) infrastructuur, waaronder het openbaar vervoer. Dan kan de verdere uitvoering, net als tijdens Vinex, vervolgens door lagere overheden in samenwerking met marktpartijen worden opgepakt.

¹ Deze vraag staat centraal in de interviewreeks van Bart Reuser op stadszaken.nl

JEROEN MENSINK, JAM*
architecten

'VEEL KUNNEN WE
NAMELIJK HER-
GEBRUIKEN, VAN
ANDERE ASPECTEN
KUNNEN WE LEREN.'

LEES VERDER

- Manifest Binnenstedelijk Bouwen, Bouwend Nederland
- Vinexmensen, Vinexwijken vandaag en verder, NAI010

REAGEREN?

jm@jamarchitecten.nl